

УДК 004.67

Коваленко А.С., Лісовий В.А.
Кіровоградський національний технічний університет

Створення державної інтегрованої інформаційної системи в рамках забезпечення інформаційної безпеки держави

Відомий вислів – хто володіє інформацією, той володіє світом. Саме тому в законодавстві кожної держави передбачені заходи зі збереження та надійного захисту інформації. Так, наприклад, стаття 17 Конституції України [1] закріплює, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Інформаційна безпека характеризує стан захищеності систем обробки і зберігання даних, при якому забезпечено конфіденційність, доступність і цілісність інформації, та уявляє собою комплекс заходів, спрямованих на забезпечення захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання, оприлюднення, руйнування, внесення змін, ознайомлення, перевірки, запису чи знищення. Тому інформаційна безпека держави визначається ступенем захищеності і, отже, стійкістю основних сфер життєдіяльності (економіки, науки, техносфери, сфери управління, військової справи, суспільної свідомості і т.д.) по відношенню до небезпечних (дестабілізуючих, деструктивних, суперечних інтересам країни тощо), інформаційним впливам, причому як до впровадження, так і до вилучення інформації.

Метою даної роботи є обґрунтування необхідності створення державної інтегрованої інформаційної системи в інтересах забезпечення інформаційної безпеки держави.

В зв'язку з цим основними напрямками державної інформаційної політики є [2, 3]: забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України, сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору.

Можна стверджувати, що основні шляхи і напрями реалізації концептуальних положень інформаційної безпеки держави мають бути зазначені в науково обґрунтованій доктрині інформаційної безпеки. На підставі її положень повинне здійснюватися широке коло політичних заходів і дій у зовнішній і внутрішній політиці держави. Вона, будучи логічним продовженням Стратегії національної безпеки, розробляється законодавчими органами і політичним керівництвом держави, а її основні вимоги повинні деталізуватися в законодавчих та інших нормативно-правових актах, мають бути висвітлені в стратегії розвитку держави у вигляді цільових державних програм і проектів.

Але, не дивлячись на деяку недосконалість нормативно-правової бази, з аналізу діючих документів можна стверджувати, що інформаційна безпека держави є невід'ємною частиною національної безпеки України, а одними з основних напрямків досліджень з питань інформаційної безпеки є: удосконалення інформаційного забезпечення громадян, підприємств, установ і організацій; розробка ефективних методів,

засобів та режимів отримання, зберігання, використання і розповсюдження суспільно значущої інформації; розробка концептуальних напрямів, організаційно-технічних підходів та заходів, покликаних попереджувати пошкодження інформаційних ресурсів людини, суспільства та держави; методологічні, технологічні, технічні та організаційні основи розвитку інфраструктури єдиного інформаційного простору України; шляхи підвищення ефективності використання національних інформаційних ресурсів, інфраструктури та ринку інформаційних послуг в інтересах забезпечення національної безпеки України, прогресивного розвитку суспільства й держави.

Сучасні досягнення у галузі інформаційних технологій, зв'язку, навігації і спостереження, їх інтеграція у межах єдиної інформаційної системи дають змогу забезпечити належний рівень безпеки руху, підвищити ефективність використання всіх видів транспорту. Такий стан обумовлює дублювання існуючих інформаційних систем, неузгоджене, і, як наслідок, неоптимальне використання об'єктів інформаційної системи, що, в свою чергу, призводить до необґрунтованого росту витрат ресурсів у процесі контролю використання повітряного простору та забезпечення безпеки польотів авіації. В той же час недостатній технічний рівень державних і недержавних інформаційних систем не дозволяв отримувати просторово-часову інформацію потрібної якості для оперативного прийняття обґрунтованих рішень щодо управління рухомими об'єктами, обміну інформацією між суб'єктами цих систем, а також володіти оперативною ситуаційною транспортною обстановкою в межах держави. Глобальні структурні зміни у світовій економіці та політиці, нові тенденції та пріоритети в інформаційній діяльності, сучасні інформаційні технології, прояви тероризму і несанкціоновані дії з використанням транспортних засобів та інших рухомих об'єктів також вплинули на актуальність розглянутого питання.

Наведене вище викликало нагальну потребу створення державної інтегрованої інформаційної системи (Д ІС) забезпечення управління рухомими об'єктами (зв'язок, навігація, спостереження). Під Д ІС мається на увазі сукупність державних і недержавних систем та засобів зв'язку, навігації і спостереження, які забезпечують одержання органами управління рухомими об'єктами і відповідними органами державної влади та іншими користувачами достовірної просторово-часової інформації про місцезнаходження рухомих об'єктів та їх характеристики [4].

Таким чином, за результатами аналізу нормативних документів можна стверджувати, що Д ІС створюється з метою удосконалення інформаційного забезпечення громадян, підприємств, установ і організацій, розробки ефективних методів, засобів та режимів отримання, зберігання, використання і розповсюдження суспільно значущої інформації, розвитку інфраструктури єдиного інформаційного простору України, підвищення ефективності використання національних інформаційних ресурсів, інфраструктури та ринку інформаційних послуг в інтересах забезпечення національної безпеки України, прогресивного розвитку суспільства й держави.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про основи національної безпеки України" №964-IV: станом на 07.08.2015 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Парлам. Ви-во, 2015. – № 39. – С. 246.
2. Про створення Міжвідомчої робочої групи по розробці проекту Концепції створення державної інтегрованої інформаційної системи забезпечення управління рухомими об'єктами (зв'язок, навігація, спостереження): наказ Міністерства транспорту України № 152 від 28 лютого 2003 р. // 36. Транспорт України – нормативне регулювання. – Київ: [б. в.], 2003. – N 5. – 10 с.
3. Закон України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" № 80/94-ВР: станом на 19.04.2014 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Парлам. Ви-во, 2014. – № 22. – С. 165.
4. Державна цільова науково-технічна програма створення державної інтегрованої інформаційної системи забезпечення управління рухомими об'єктами (зв'язок, навігація, спостереження): Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 834 // Офіційний вісник України. – 2008. – №29. – С.1145.